

Staaroperatie

Uw oogchirurg heeft u een staaroperatie aangeraden, omdat de lens in uw oog troebel is geworden. In deze brochure kunt u lezen wat staar is en wat een staaroperatie inhoudt.

Wat is staar?

Vóór in het oog, vlak achter de pupil, zit de heldere en doorzichtige ooglens. Naarmate we ouder worden, wordt deze lens minder helder. Daardoor lijken de dingen die we zien, waziger en grauwer van kleur. Dit troebel worden van de ooglens wordt ‘staar’ of ‘cataract’ genoemd. Iedereen die ouder wordt, krijgt daarmee te maken. Maar niet iedereen heeft er echt last van. Er zijn verschillende vormen van staar: jeugdstaar, staar die ontstaan is door een ziekte of door een beschadiging van het oog, bijvoorbeeld bij een ongeval. De meest voorkomende vorm van staar is ouderdomsstaar (seniel cataract).

Ouderdomsstaar

Ouderdomsstaar is een ‘normaal’ verouderingsproces, net als het krijgen van rimpels. Sommige mensen merken al rond hun veertigste dat hun ooglens troebel wordt. Meestal doen de eerste verschijnselen van ouderdomsstaar zich echter pas later voor. Of u het merkt, hangt ervan af op welke plek in de ooglens de troebeling zich ontwikkelt en hoe groot die troebeling is. Als de troebele plek in het midden van de lens zit of daar vlakbij, krijgt u al snel klachten. U gaat bijvoorbeeld wazig of dubbelzien, u ziet kleuren doffer of u krijgt last van licht of schitteringen. Als u binnen korte tijd opeens veel sterkere brillenglazen nodig heeft, kan dat ook wijzen op ouderdomsstaar. Sterkere brillenglazen kunnen het zicht op den duur

niet meer verbeteren. Doorgaans neemt de staar in de loop van de tijd toe. Het gezichtsvermogen wordt daarmee steeds slechter. Een bezoek aan de oogarts is dan noodzakelijk.

Onderzoek

Om erachter te komen of er inderdaad sprake is van ouderdomsstaar, bekijkt de oogarts uw ogen met een spleetlamp. Deze lamp geeft een smalle bundel licht, waarmee de oogarts het voorste deel van het oog kan bekijken. Daar bevindt zich de ooglens. De oogarts kan met het licht zien of er troebelingen zijn in de ooglens en zo ja, hoe ver de staar zich al heeft ontwikkeld. Daarnaast onderzoekt de oogarts hoe veel u nog kunt zien en of uw ogen verder gezond zijn.

Staaroperatie

Inmiddels heeft u dit onderzoek bij de oogarts al achter de rug. Uw oogarts heeft u een staaroperatie aangeraden, omdat de lens in uw oog troebel is geworden. Daardoor is het voor u moeilijk om nog goed genoeg te kunnen zien en om uw normale dagelijkse activiteiten te kunnen blijven uitvoeren. Als de staar niet wordt verwijderd, blijft uw gezichtsvermogen misschien hetzelfde, maar waarschijnlijk wordt het geleidelijk aan slechter. Het is onwaarschijnlijk dat de operatie moeilijker wordt als u langer wacht, tenzij uw gezichtsvermogen zo slecht wordt dat u alleen nog maar licht en donker kunt zien.

Ouderdomsstaar is goed te behandelen. Een staaroperatie kan het gezichtsvermogen vrijwel volledig herstellen. Bij deze operatie haalt de oogchirurg de troebele lens uit het oog en vervangt deze door een kunstlensje. De oogchirurg opereert altijd maar één oog per operatie. Staaroperaties worden heel regelmatig uitgevoerd. In principe is het risico op complicaties gering, maar een bloeding, infectie of netvliesprobleem kan optreden. Ook lukt het soms niet alle lensresten te verwijderen bij de operatie. Bij een deel van de patiënten kan zogenaamde na-staar optreden, waarbij een geringe troebeling ontstaat die met een laserbehandeling te behandelen is. Ook op zeer hoge leeftijd is de operatie nog goed te ondergaan. Overigens is opereren de enige manier om echt iets te doen aan ouderdomsstaar. Er bestaan geen medicijnen tegen staar.

Vorbereiding op de operatie

Vóór de operatie wordt de sterkte van het in uw oog te plaatsen lensje bepaald met behulp van een speciaal oogonderzoek. Ook wordt voor u een afspraak gemaakt bij het preoperatief bureau. Daar wordt u lichamelijk onderzocht door een van de anesthesiologen. Als hij het noodzakelijk vindt, verwijst hij u door voor aanvullende onderzoeken. Vergeet niet eventuele medicijnen die u gebruikt en uw ponskaartje mee te nemen. De anesthesioloog beslist welke medicijnen u eventueel moet stoppen en welke u mag blijven gebruiken.

Wanneer u binnen zes maanden aan uw andere oog geopereerd wordt, krijgt u geen tweede afspraak voor het preoperatief onderzoek. In dat geval houdt u zich aan de gemaakte afspraken van het eerste onderzoek. Heeft u in

die zes maanden medische problemen ervaren die u niet eerder had, dan moet u dit wel melden bij de secretaresse van de oogarts.

De operatie

Het doel van de operatie is het vervangen van de troebele lens (staar) door een kunstlens (implantaat) in uw oog. De operatie wordt uitgevoerd door een ervaren oogchirurg of door een arts in opleiding die onder supervisie (begeleiding en toezicht) staat van een oogchirurg.

Met een plaatselijke verdoving bent u tijdens de operatie wakker. U kunt niet zien wat er gebeurt, maar u bent zich wellicht bewust van een helder licht. Vlak voor de operatie krijgt u oogdruppels, waarmee uw pupil wordt verwijd. Hierna wordt uw oog met een verdovend middel verdoofd. Zoals uw oogarts u heeft verteld, gebeurt dit door middel van een injectie naast het oog. In bijzondere gevallen vindt de verdoving plaats door toediening van druppels in het oog.

Tijdens de operatie wordt gevraagd of u uw hoofd wilt stilhouden en gedurende ongeveer 15 tot 30 minuten stil wilt blijven liggen. In de meeste gevallen wordt de staar verwijderd via een techniek die phaco-emulsificatie wordt genoemd. Hierbij maakt de chirurg een heel klein sneetje in het oog en wordt de staar met ultrasone golven zachter

gemaakt en via een smal buisje verwijderd. De achterlaag van de lens (het zogenaamde achterste lenskapsel) blijft op zijn plaats. Daarna wordt een kunstlens (implantaat) ingebracht die uw eigen lens vervangt. Soms wordt in het oog een kleine hechting aangebracht. Na afloop van de operatie krijgt u ter bescherming een verband en beschermkapje/dop over uw oog.

Na de operatie

Het verband en de dop mag u de volgende dag na het opstaan verwijderen. De dop kunt u weggoaien. U moet niet teleurgesteld zijn als het zien niet direct beter is dan vóór de operatie. Dit komt doordat het oog na de operatie tijd nodig heeft om te herstellen.

Na de operatie begint u met druppelen. U houdt zich daarbij aan de voorschriften van de oogarts. Op de dag na de operatie moet u voor controle bij de oogarts komen.

U mag twee weken niet zwemmen. Verder mag u weer alles doen, zoals douchen, haren wassen, fietsen, bukken, enzovoort. Na de operatie kan uw oog rood zijn. Dit is een bloeditstorting onder het bindvlies, die is ontstaan bij het aanbrengen van de plaatselijke verdoving. Deze roodheid is dus niets bijzonders. Het kan enkele weken duren voordat het oog weer helemaal wit is.

Ongeveer drie weken na de operatie komt u op controle bij een technisch oogheelkundig assistente (TOA). Houdt u rekening met een bezoek van circa een uur in verband met het druppelen en fotograferen van het geopereerde oog.

Let op !

Nadat u bent gestopt met de Acular-druppels en alleen nog Tobradex gebruikt, kan het voorkomen dat uw oog aanvoelt alsof er een vuiltje in zit. Dit is niets bijzonders. Het komt doordat de Acular een wat dikker druppeltje is en ook een beetje verdovend werkt. De Tobradex is wat schraler. Het gevoel dat er wat in uw oog zit, kan nog wel een paar maanden duren, omdat de operatiewond tijd nodig heeft om te genezen.

Na de operatie heeft het glas in uw bril niet meer de juiste sterkte. Pas als uw oog volledig genezen is, kan een nieuw brillenglas worden voorgeschreven. Tijdens de controleafspraak bij de technisch oogheelkundig assistente (ongeveer drie weken na de operatie) hoort u of u naar de opticien kunt gaan voor het opmeten van het nieuwe brillenglas.

Resultaat van de operatie

Bij de grote meerderheid van de patiënten is het gezichtsvermogen na de staaroperatie beter. Het is echter wel zo dat als u aan een andere aandoening lijdt, zoals diabetes, glaucoom of leeftijdsgerelateerde macula-degeneratie (slijtage van het netvlies), de kwaliteit van uw gezichtsvermogen zelfs na een succesvolle staaroperatie nog steeds beperkt kan zijn.

Complicaties

Geen enkele operatie is zonder risico's. **Tijdens** een staaroperatie zijn de volgende complicaties mogelijk:

- scheuren van de achterkant van het lenskapsel met verstoring van de gel in het oog; dit kan in sommige gevallen tot een verminderd gezichtsvermogen leiden
- verlies van de oude lens of lensbrokken naar de achterkant van het oog, waardoor nog een operatie nodig is (meestal onder narcose)
- bloeding in het oog
- verkeerde sterkte of verkeerde plaatsing van het implantaat.

Ook **na** de operatie kunnen complicaties optreden, zoals:

- kneuzing van het oog of de oogleden
- allergische reactie op het gebruikte geneesmiddel
- hoge druk in het oog
- vertroebeling van het hoornvlies (cornea)
- verkeerde sterkte of verkeerde plaatsing van het implantaat
- vochtophoping in het centrum van het netvlies in de gele vlek
- netvliesloslating, die tot een verlies van het gezichtsvermogen kan leiden
- infectie in het oog (endoftalmitis), dat kan leiden tot het verlies van het gezichtsvermogen of zelfs tot het verlies van het oog.

Deze complicaties komen slechts zelden voor en kunnen in de meeste gevallen effectief worden behandeld. In een klein deel van de gevallen is een extra operatie noodzakelijk. Zeer zelden kunnen sommige complicaties resulteren in een ernstige verslechtering van het gezichtsvermogen.

De meest voorkomende complicatie wordt 'vertroebeling van het achterste lenskapsel' (na-staar) genoemd. Dit kan geleidelijk aan na maanden of jaren ontstaan. In dat geval vertroebelt het achterste deel van het lenskapsel dat in het oog is achtergebleven om het implantaat te ondersteunen.

Hierdoor kan het licht het netvlies niet meer bereiken. Om dit te behandelen gebruikt de oogarts een laserstraal om een kleine opening in het vertroebelde membraan te maken om zo het gezichtsvermogen te verbeteren. Dit is een pijnloze poliklinische procedure.

Problemen?

Bepaalde verschijnselen kunnen betekenen dat u onmiddellijk behandeld moet worden, zoals:

- overmatige pijn
- verlies van gezichtsvermogen
- toenemende roodheid van het oog.

U krijgt een telefoonnummer mee dat u kunt bellen voor het geval u een van bovenstaande symptomen ontwikkelt of dringend advies over uw oog nodig hebt.

Dit nummer is (038) 424 30 40.

Veelgestelde vragen

Hieronder staan vier veelgestelde vragen en de antwoorden daarop.

Mijn oog voelt alsof er een korreltje inzit, is dat normaal?

Dit is het operatiewondje of de plaats waar de verdovingsprik is gegeven. Dit gevoel is volkomen normaal en gaat vanzelf over, maar dat kan wel een paar maanden duren.

Wanneer mag ik een nieuwe bril?

U komt ongeveer drie weken na de operatie bij de Technisch Oogheeskundig Assistent (TOA) voor controle. Tijdens dit bezoek zal de TOA met u over uw nieuwe bril praten.

Moet ik het druppelschema afmaken als ik op controle geweest ben bij de TOA?

Ja, dit schema moet u afmaken, tenzij u andere instructies krijgt.

Ik gebruik al andere oogdruppels voor bijvoorbeeld glaucoom. Moet ik daarmee stoppen?

Nee, alle druppels die u al gebruikte vóór de operatie, blijft u gewoon gebruiken, ook in het geopereerde oog.

Tot slot

De tekst in deze brochure is een aanvulling op uw gesprek met de oogarts. Heeft u na het lezen ervan nog vragen of wilt u meer informatie, dan kunt u contact opnemen met de polikliniek Oogheelkunde. Het kan handig zijn uw vragen van tevoren op papier te zetten. Ook kunt u de website van het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap (NOG) raadplegen via www.oogheelkunde.org.

Isala klinieken

Locatie Weezenlanden

Groot Wezenland 20
Postbus 10500
8000 GM Zwolle
www.isala.nl

Polikliniek Oogheelkunde

t (038) 424 30 40

bereikbaar op werkdagen van 8.30 tot 11.30 uur en van
13.00 tot 16.00 uur

Verantwoording

Deze tekst is samengesteld door de polikliniek Oogheelkunde in samenwerking met de stafdienst Concerncommunicatie van de Isala klinieken. Daarbij is dankbaar gebruik gemaakt van de foldertekst zoals opgesteld door de commissie FOLDER N.O.G. 2002. Waar 'hij' staat, kan ook 'zij' worden gelezen.